

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Prezes
Rady Ministrów
RM 10-130/99

Druk nr 1498
Warszawa, 4 listopada 1999 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy:

– o podatku od czynności cywilnoprawnych.

Projekt podstawowego aktu wykonawczego do ustawy zostanie przekazany niezwłocznie po zakończeniu prac nad jego przygotowaniem.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

U S T A W A

z dnia

o podatku od czynności cywilnoprawnych.

Rozdział 1

Przedmiot opodatkowania

Art. 1.

1. Podatkowi podlegają:

1) następujące czynności cywilnoprawne:

- a) umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych,
- b) umowy pożyczki,
- c) umowy poręczenia,
- d) umowy darowizny - w części dotyczącej przejęcia przez obdarowanego długów i ciężarów albo zobowiązań na rzecz zbywcy lub osób trzecich,
- e) umowy dożywocia oraz odpłatnego ustanowienia renty,
- f) umowy o dział spadku oraz umowy o zniesienie współwłasności - w części dotyczącej spłat lub dopłat,
- g) umowy majątkowe małżeńskie,
- h) ustanowienie hipoteki,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- i) ustanowienie odpłatnego użytkowania, w tym nieprawkidłowego, oraz odpłatnej służebności,
 - j) umowy depozytu nieprawkidłowego,
 - k) umowy spółki,
- 2) zmiany umów wymienionych w pkt 1, jeżeli powodują one podwyższenie podstawy obliczenia tego podatku,
 - 3) orzeczenia sądów, w tym również polubownych, oraz ugody zawarte przed tymi sądami, jeżeli wywołują one takie same skutki prawne, jak czynności cywilnoprawne wymienione w pkt 1.
2. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o czynnościach cywilnoprawnych, przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do przedmiotów opodatkowania określonych w ust. 1 pkt 2 i 3.
 3. W przypadku umowy spółki, za zmianę umowy uważa się:
 - 1) przy spółce cywilnej lub jawnej - podwyższenie wniesionego do spółki wkładu, którego wartość powoduje zwiększenie odrębnego majątku spółki,
 - 2) przy spółce komandytowej - wniesienie lub podwyższenie wniesionego do spółki wkładu, którego wartość powoduje zwiększenie majątku spółki,
 - 3) przy spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjnej - wniesienie lub podwyższenie wniesionego do spółki wkładu, którego wartość powoduje zwiększenie kapitału zakładowego (akcyjnego),
 - 4) dopłaty, pożyczki udzielane spółce przez wspólników (akcjonariuszy) oraz wniesienie przez wspólnika (akcjonariusza) do spółki rzeczy lub praw majątkowych do nieodpłatnego używania,

- 5) przekształcenie spółki, w wyniku którego następuje zmiana jej formy organizacyjno-prawnej.
4. Czynności cywilnoprawne podlegają podatkowi, jeżeli ich przedmiotem są:
- 1) rzeczy znajdujące się w kraju lub prawa majątkowe wykonywane w kraju,
 - 2) rzeczy znajdujące się za granicą lub prawa majątkowe wykonywane za granicą, w przypadku gdy nabywca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju i czynność cywilnoprawna została dokonana w kraju.

Art. 2.

Nie podlegają podatkowi:

- 1) czynności cywilnoprawne w sprawach:
 - a) alimentacyjnych, opieki, kurateli i przysposobienia,
 - b) ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów,
 - c) wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Sejmu, Senatu i organów samorządu terytorialnego oraz referendum,
 - d) powszechnego obowiązku obrony,
 - e) zatrudnienia, świadczeń socjalnych i wynagrodzeń za pracę,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- f) nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej oraz zdrowia,
 - g) załatwianych na podstawie przepisów o gospodarce nieruchomościami lub przepisów o autostradach płatnych,
- 2) umowy sprzedaży albo zamiany nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego na podstawie przepisów o ochronie i kształtowaniu środowiska,
 - 3) umowy sprzedaży rzeczy w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym,
 - 4) czynności cywilnoprawne, jeżeli przynajmniej jedna ze stron z tytułu dokonania tej czynności na podstawie odrębnych przepisów jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług lub jest zwolniona od tego podatku.

Rozdział 2

Obowiązek podatkowy

Art. 3.

1. Obowiązek podatkowy powstaje, z zastrzeżeniem ust.2:
 - 1) od przedmiotów określonych w art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2
 - z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej,
 - a w przypadku gdy płatnikami są nabywcy rzeczy przeznaczonych do przerobu lub odprzedaży - z chwilą wypłacenia należności,
 - 2) od przedmiotów określonych w art. 1 ust. 1 pkt 3
 - z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

doręczenia wyroku sądu polubownego lub zawarcia ugody przed sądem.

2. Jeżeli zawarcie umowy przenoszącej własność następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia własności, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą zawarcia umowy przenoszącej własność.

Art. 4.

Jeżeli podatek od czynności cywilnoprawnej nie został zapłacony w okresie pięciu lat od końca roku, w którym czynności dokonano, a którakolwiek ze stron po upływie tego terminu powołuje się przed organami podatkowymi lub organami kontroli skarbowej na okoliczność jej dokonania, obowiązek podatkowy powstaje ponownie z chwilą powołania się na tę czynność.

Art. 5.

1. Obowiązek zapłaty podatku ciąży solidarnie na osobach fizycznych, osobach prawnych i jednostkach organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli jedną ze stron czynności cywilnoprawnej jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej zwolniona od podatku od czynności cywilnoprawnych, obowiązek zapłaty podatku ciąży solidarnie na pozostałych stronach tej czynności.

Rozdział 3

Podstawa opodatkowania oraz wysokość podatku

Art. 6.

1. Podstawę opodatkowania stanowi:

1) przy umowie sprzedaży:

- a) rzeczy ruchomych nabywanych do przerobu lub odprzedaży - cena sprzedaży,
- b) dokonywanej przez osoby zagraniczne na podstawie zezwolenia dewizowego - cena określona w zezwoleniu,

2) przy umowie zamiany:

- a) lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego na taki lokal lub prawo do lokalu - różnica wartości zamienianych lokali lub praw do lokali,
- b) w pozostałych przypadkach - wartość rzeczy lub prawa majątkowego, od którego przypada wyższy podatek,

3) przy umowie darowizny - wartość długów i ciężarów albo zobowiązań przejętych przez obdarowanego,

4) przy umowie dożywocia - wartość nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego,

5) przy umowie o zniesienie współwłasności lub o dział spadku - wartość rzeczy lub prawa majątkowego nabytego ponad wartość udziału we współwłasności lub spadku,

- 6) przy ustanowieniu odpłatnego użytkowania, w tym również nieprawidłowego, oraz odpłatnej służebności - wartość świadczeń użytkownika bądź osoby, na rzecz której ustanowiono służebność, za czas, na jaki prawa te zostały ustanowione,
- 7) przy umowie pożyczki i umowie depozytu nieprawidłowego - kwota lub wartość pożyczki albo depozytu,
- 8) przy umowie spółki:
 - a) przy zawarciu umowy - wartość wkładów w przypadku spółki cywilnej, jawnej lub komandytowej albo wartość kapitału zakładowego (akcyjnego),
 - b) przy podwyższeniu kapitału - wartość wkładów, udziałów, akcji podwyższających wartość odrębnego majątku spółki albo kapitał zakładowy (akcyjny),
 - c) przy dopłatach - wartość dopłat,
 - d) przy pożyczce wspólnika (akcjonariusza) na rzecz spółki - kwota lub wartość pożyczki,
 - e) przy wniesieniu do spółki rzeczy lub praw majątkowych do nieodpłatnego używania - roczna wartość nieodpłatnego używania, którą przyjmuje się w wysokości 4% wartości rzeczy lub prawa majątkowego oddanego do nieodpłatnego używania,
- 9) przy umowie renty - skapitalizowana wartość renty, ustalana według zasad przewidzianych w przepisach o podatku od spadków i darowizn,
- 10) przy ustanowieniu hipoteki - kwota zabezpieczonej wierzytelności,
- 11) przy pozostałych czynnościach cywilnoprawnych - wartość przedmiotu czynności cywilnoprawnej.

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

2. Wartość przedmiotu czynności cywilnoprawnej określa się na podstawie przeciętnych cen rynkowych stosowanych w danej miejscowości w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem ich stanu i stopnia zużycia, oraz w obrocie prawami majątkowymi tego samego rodzaju, z dnia dokonania tej czynności, bez odliczenia długów i ciężarów.
3. Jeżeli strony czynności cywilnoprawnej nie określiły wartości przedmiotu tej czynności lub wartość określona przez strony nie odpowiada, według oceny organu podatkowego, jej wartości rynkowej, organ ten wezwie strony do jej określenia, podwyższenia lub obniżenia, w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, podając jednocześnie wartość według własnej, wstępnej oceny.
4. Jeżeli strony, pomimo wezwania, o którym mowa w ust.3, nie określiły wartości lub podały wartość nie odpowiadającą wartości rynkowej, organ podatkowy dokona jej określenia na podstawie opinii biegłego. Jeżeli wartość określona w ten sposób przekroczy o 33% wartość podaną przez strony, koszty opinii ponoszą solidarnie strony czynności cywilnoprawnej.
5. Jeżeli z treści czynności cywilnoprawnych, wymienionych w ust. 1 pkt 6, wynika prawo żądania świadczeń, które nie mogą być oznaczone pod względem wielkości w chwili zawierania umowy, podstawę obliczenia podatku ustala się w miarę wykonywania świadczeń. Organ podatkowy może jednak, za zgodą stron, przyjąć za podstawę obliczenia podatku prawdopodobną sumę wszystkich świadczeń za czas trwania czynności.

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

6. Jeżeli umowy, o których mowa w ust. 1 pkt 6 oraz pkt 8 lit. e), zostały zawarte na czas nie określony, uważa się je za zawarte na 10 lat.
7. W razie zmiany umów wymienionych w ust. 1 pkt 6, podstawę obliczenia podatku stanowi:
 - 1) przy przedłużeniu umowy - wartość świadczeń ustalona według zasad przewidzianych w ust. 1 pkt 6 oraz ust. 5 i 6,
 - 2) przy podwyższeniu wartości świadczeń - różnica wartości świadczeń według zasad przewidzianych w ust. 1 pkt 6 oraz w ust. 5 i 6.

Art. 7.

1. Stawki podatku wynoszą:

- 1) od czynności cywilnoprawnych, których przedmiotem jest:
 - a) nieruchomości lub prawo użytkowania wieczystego, własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, wynikające z przepisów prawa spółdzielczego: prawo do domu jednorodzinnego i prawo do lokalu w małym domu mieszkalnym, oraz rzecz ruchoma 2%,
 - b) inne prawo majątkowe 1%,
- 2) od umowy poręczenia 7 zł,
- 3) od ustanowienia hipoteki:
 - a) na zabezpieczenie wierzytelności istniejących - od kwoty zabezpieczonej wierzytelności 0,1%,
 - b) na zabezpieczenie wierzytelności o wysokości nie ustalonej 19 zł,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

4) od umowy majątkowej małżeńskiej 38 zł,

5) od umowy spółki:

a) od wkładów do odrębnego majątku spółki, kapitału zakładowego (akcyjnego),

b) od podwyższenia wkładów do odrębnego majątku spółki albo kapitału zakładowego (akcyjnego),

c) od pożyczek i dopłat

- których łączna wartość wynosi:

-	do 20 000 zł	1 %
-	od 20 000 zł do 30 000 zł	200 zł + 0,5% od nadwyżki powyżej 20 000 zł
-	powyżej 30 000 zł	250 zł + 0,1% od nadwyżki powyżej 30 000 zł

d) od nieodpłatnego używania wniesionych do spółki rzeczy lub praw majątkowych 1%.

2. Podatek obliczony w sposób podany w tabeli zamieszczonej w ust. 1 pkt 5 pomniejsza się o podatek zapłacony uprzednio przed powiększeniem majątku odrębnego spółki lub kapitału zakładowego (akcyjnego), od wcześniejszych dopłat i pożyczek, a ponadto o podatek przypadający od podmiotów, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2-5.

3. Podatek pobiera się według stawki najwyższej:

1) jeżeli strony czynności cywilnoprawnej, w wyniku której nastąpiło przeniesienie własności, nie wyodrębniły wartości rzeczy lub praw majątkowych, do których mają zastosowanie różne stawki - od łącznej wartości tych rzeczy lub praw,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- 2) jeżeli przedmiotem umowy zamiany są rzeczy lub prawa majątkowe, co do których obowiązują różne stawki.

Rozdział 4

Zwolnienia od podatku

Art. 8.

1. Zwalnia się od podatku następujące strony czynności cywilnoprawnych:
 - 1) pod warunkiem wzajemności - państwa obce, ich przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne i siły zbrojne, międzynarodowe organizacje i instytucje oraz ich oddziały i przedstawicielstwa, korzystające na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych z przywilejów, immunitetów, a także członków ich personelu i inne osoby zrównane z nimi, jeżeli nie są one obywatelami polskimi i nie mają miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) jednostki budżetowe,
 - 3) osoby prawne, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, kultu religijnego, dobroczynności, obrony narodowej, ochrony środowiska, ochrony konsumentów, ochrony zdrowia i opieki społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niezdolnych do pracy, jeżeli w roku poprzedzającym rok, w którym powstał obowiązek zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]
 korzystali z całkowitego zwolnienia od podatku dochodowego oraz pod warunkiem, że przedmiotem nabycia nie jest składnik przedsiębiorstwa, prowadzonego przez te osoby, lub że nabycia dokonano nie dla takiego przedsiębiorstwa; zwolnienie nie dotyczy przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni i ich związków oraz spółek,

- 4) jednostki samorządu terytorialnego,
 - 5) Skarb Państwa,
 - 6) osoby zaliczone, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia oraz osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności w związku ze schorzeniami narządów ruchu - nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe.
2. Jeżeli jedna ze stron czynności cywilnoprawnej jest zwolniona od podatku, stawki określone w art. 7 ust. 1 pkt 1 obniża się o 50%.

Art. 9.

Zwalnia się od podatku następujące czynności cywilnoprawne:

- 1) sprzedaż walut obcych,
- 2) przeniesienie własności nieruchomości, z wyjątkiem budynków mieszkalnych lub ich części, znajdujących się na obszarze miast, w drodze umów:
 - a) sprzedaży,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- b) dożywocia,
 - c) o dział spadku,
 - d) o zniesienie współwłasności,
 - e) darowizny - w części dotyczącej przejęcia przez obdarowanego długów i ciężarów albo zobowiązań na rzecz zbywcy lub osób trzecich,
 - f) zamiany - do wysokości wartości rynkowej nieruchomości,
 - g) renty
- pod warunkiem, że nabywana nieruchomość stanowi gospodarstwo rolne lub utworzy z nieruchomością nabywcy gospodarstwo rolne albo wejdzie w skład gospodarstwa rolnego nabywcy w rozumieniu przepisów o podatku rolnym,
- 3) sprzedaż nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego: prawa do domu jednorodzinnego lub prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym, jeżeli nabywcą jest były właściciel (wieczysty użytkownik):
- a) nieruchomości wyłączonej, któremu nie została przyznana nieruchomość zamienna lecz przyznano odszkodowanie,
 - b) nieruchomości sprzedanej na cele publiczne określone w przepisach o gospodarce nieruchomościami, który w razie wyłączenia spełniałby warunki do nadania nieruchomości zamiennej,
 - c) nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, wykupionych na podstawie przepisów o ochronie i kształtowaniu środowiska

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- w wysokości kwoty otrzymanego odszkodowania (uzyskanej ceny), pod warunkiem, że nabycie nastąpiło w ciągu 5 lat od daty otrzymania odszkodowania (zapłaty),
- 4) sprzedaż budynku mieszkalnego lub jego części, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego: prawa do domu jednorodzinnego lub prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym, jeżeli następuje ona:
 - a) w wykonaniu lub w związku z wielostronną umową o zamianie budynku lub praw do lokali,
 - b) w celu uzyskania w zamian spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu albo budynku mieszkalnego lub jego części, zajmowanego przez nabywcę na podstawie umowy najmu, określonej w przepisach o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych,
- 5) zamianę lokali mieszkalnych stanowiących odrębną nieruchomość, spółdzielczych własnościowych praw do lokalu mieszkalnego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego: praw do domu jednorodzinnego lub praw do lokalu w małym domu mieszkalnym, jeżeli stronami umowy są osoby zaliczone do I grupy podatkowej zgodnie z przepisami o podatku od spadków i darowizn,
- 6) sprzedaż rzeczy ruchomych, jeżeli podstawa opodatkowania nie przekracza 500 zł,
- 7) sprzedaż bonów i obligacji skarbowych,
- 8) sprzedaż bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- 9) sprzedaż papierów wartościowych domom maklerskim i bankom prowadzącym działalność maklerską oraz sprzedaż papierów wartościowych dokonywana za pośrednictwem domów maklerskich lub banków prowadzących działalność maklerską,
- 10) pożyczki udzielane:
- a) przez przedsiębiorców nie mających w kraju siedziby lub zarządu, prowadzących działalność w zakresie kredytowania oraz udzielania pożyczek,
 - b) osobom prawnym, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 3, pod warunkiem, że zachodzą przesłanki przewidziane w tym przepisie,
 - c) na podstawie umowy zawartej między osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn - do wysokości kwoty nie podlegającej opodatkowaniu tym podatkiem,
 - d) innym osobom, niż wymienione pod lit. c), jeżeli łączna kwota lub wartość tych pożyczek udzielonych tej samej osobie nie przekracza w ciągu roku 500 zł,
 - e) z kas lub funduszy zakładowych, funduszy związków zawodowych, pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych działających w wojsku oraz z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a także utworzonych na podstawie odrębnych przepisów innych funduszy celowych,

11) umowy spółki:

- a) w części dotyczącej kapitału, jego podwyższenia, dopłat, pożyczek udzielanych spółce przez wspólnika (akcjonariusza) oraz nieodpłatnego używania rzeczy lub praw majątkowych wniesionych do spółki przez osoby prawne określone w art. 8 ust. 1 pkt 3-5,
- b) jeżeli z umowy spółki wynika, że wyłącznym przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie oraz produkcja materiałów budowlanych z miejscowych surowców,

12) poręczenia:

- a) na wekslach oraz na deklaracjach dołączonych do weksli,
- b) na zabezpieczenie pożyczek udzielanych przez pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, koleżeńskie kasy oszczędnościowo-pożyczkowe działające w wojsku oraz z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- c) składane w związku z obrotem z zagranicą (gwarancje),
- d) składane na skryptach dłużnych zabezpieczających pożyczki udzielane przez banki rolnikom, członkom spółdzielni zajmujących się produkcją rolną, pracownikom służby rolnej i leśnej, pracownikom państwowych przedsiębiorstw rolnych oraz osiedleńcom, jeżeli poręczycielem jest:
 - współmałżonek dłużnika - bez względu na kwotę pożyczki,

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- inna osoba - gdy kwota pożyczki nie przekracza 500 zł,

e) składane na skryptach dłużnych zabezpieczających pożyczki udzielane przez banki spółdzielniom produkcji rolnej, spółdzielniom kółek rolnych, zrzeszeniom branżowym rolników indywidualnych, jeżeli poręczycielem jest członek spółdzielni, kółka lub zespołu,

f) na zabezpieczenie pożyczek i kredytów udzielanych z funduszy celowych,

g) składane przez Skarb Państwa,

13) ustanowienie hipoteki:

a) przymusowej,

b) na morskich statkach handlowych i rybackich,

c) na zabezpieczenie dotacji lub innych form pomocy finansowej, udzielanych organizacjom społecznym działającym w dziedzinie sportu i turystyki,

d) na zabezpieczenie wierzytelności banków z tytułu kredytów udzielanych rolnikom indywidualnym lub zespołom rolników indywidualnych na budownictwo inwentarskie lub składowe, wraz z urządzeniami towarzyszącymi,

e) na zabezpieczenie wierzytelności i długów spółdzielni mieszkaniowych,

f) na zabezpieczenie pożyczek i kredytów udzielanych z funduszy celowych.

Rozdział 5

Zapłata, pobór i zwrot podatku

Art. 10.

1. Podatnik jest obowiązany sam obliczyć i wpłacić należny podatek, bez wezwania, właściwemu urzędowi skarbowemu, w terminie czternastu dni od dnia powstania obowiązku podatkowego, składając równocześnie wypełnioną deklarację wraz z kopią umowy. Jeżeli podatek jest pobierany przez płatnika - płatnik jest obowiązany obliczyć i pobrać podatek z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej.
2. Płatnikami podatku są:
 - 1) notariusze - od dokonywanych przed nimi czynności cywilnoprawnych,
 - 2) nabywcy rzeczy - od umów sprzedaży, jeżeli nabywca kupuje te rzeczy do przerobu lub sprzedaży.
3. Płatnicy są obowiązani uzależnić dokonanie czynności cywilnoprawnej lub wypłacenie należności od uprzedniego zapłacenia podatku.
4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady poboru podatku przez określenie: wzoru deklaracji, sposobu pobierania, zapłaty i zwrotu podatku oraz sposobu prowadzenia rejestrów tego podatku.

Art. 11.

Płatnicy przekazują pobrany podatek od czynności cywilnoprawnych na rachunek urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę płatnika.

Art. 12.

1. Podatek, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, podlega zwrotowi, jeżeli:
 - 1) czynność cywilnoprawna jest nieważna lub prawomocnym orzeczeniem sądu została stwierdzona jej nieważność albo uchylone zostały skutki prawne oświadczenia woli (nieważność względna),
 - 2) nie spełnił się warunek zawieszający, od którego uzależniono wykonanie czynności cywilnoprawnej,
 - 3) umowa spółki, w wyniku ostatecznej decyzji odmawiającej spółce wydania koncesji na podjęcie działalności gospodarczej, została rozwiązana.
2. Podatek nie podlega zwrotowi po upływie pięciu lat od końca roku, w którym został zapłacony.
3. Podatek nie podlega zwrotowi, jeżeli jego kwota nie przekracza 2,00 zł.

Rozdział 6

Właściwość organów podatkowych

Art. 13.

1. Właściwość miejscową organów podatkowych w sprawach podatku od czynności cywilnoprawnych ustala się następująco:
 - 1) od przeniesienia własności nieruchomości, własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego:

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- prawa do domu jednorodzinnego i prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym lub prawa użytkowania wieczystego - według miejsca położenia nieruchomości,
- 2) od czynności cywilnoprawnych dokonanych w kraju, dotyczących odpłatnego przeniesienia własności rzeczy znajdujących się za granicą lub praw majątkowych wykonywanych za granicą:
 - a) jeżeli pobór podatku od czynności cywilnoprawnych następuje przez płatnika - według siedziby płatnika,
 - b) w pozostałych przypadkach - według miejsca zamieszkania lub siedziby nabywcy,
 - 3) od czynności cywilnoprawnych dotyczących odpłatnego przeniesienia własności rzeczy lub praw majątkowych, innych niż wymienione w pkt 1 i 2:
 - a) jeżeli pobór podatku od czynności cywilnoprawnych następuje przez płatnika - według siedziby płatnika,
 - b) w pozostałych przypadkach według miejsca zamieszkania lub siedziby nabywcy, chyba że jedynie zbywca ma miejsca zamieszkania lub siedzibę w kraju - wówczas według miejsca zamieszkania lub siedziby zbywcy,
 - c) w przypadku gdy żadna ze stron nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w kraju - według miejsca dokonania czynności,
 - 4) od pozostałych czynności cywilnoprawnych:

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

- a) jeżeli podatek jest pobierany przez płatnika
- według siedziby płatnika,
- b) w pozostałych przypadkach - według miejsca zamieszkania lub siedziby jednej ze stron czynności cywilnoprawnej.
2. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej organu podatkowego w sposób, o którym mowa w ust.1, właściwym organem podatkowym jest II Urząd Skarbowy Warszawa Śródmieście.
3. W sprawach podatku od czynności cywilnoprawnych od umów zamiany, których przedmiotem jest wyłącznie przeniesienie własności rzeczy lub praw wymienionych w ust.1 pkt 1, organem właściwym do ustalenia wartości nieruchomości lub prawa jest organ właściwy ze względu na położenie nieruchomości, a do określenia wysokości podatku od czynności cywilnoprawnych - organ właściwy ze względu na położenie nieruchomości lub prawo, którego wartość jest wyższa.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 14.

W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz.U. Nr 150, poz. 983 i Nr 162, poz. 1119) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w pkt 1 po literze g) dodaje się literę h) w brzmieniu:

2) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych odprowadzane na rachunek urzędu skarbowego są przekazywane:

- 1) od czynności cywilnoprawnych, których przedmiotem jest nieruchomości, prawo użytkowania wieczystego, własnościowa spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego oraz wynikające z przepisów prawa spółdzielczego: prawo do domu jednorodzinnego i prawo do lokalu w małym domu mieszkalnym - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości,
- 2) od umowy spółki - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której spółka ma siedzibę,
- 3) od umów sprzedaży rzeczy ruchomych i pozostałych praw majątkowych - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę nabywcy, a jeżeli żadna ze stron nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w kraju - według miejsca dokonania czynności,
- 4) od umowy sprzedaży przedsiębiorstwa albo jego części - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której znajduje się siedziba tego przedsiębiorstwa, z zastrzeżeniem pkt 5,
- 5) od umowy sprzedaży przedsiębiorstwa wielozakładowego - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce położenia zakła-

do proporcjonalnie do wartości sprzedanego majątku,

- 6) od pozostałych czynności cywilnoprawnych - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której jest położony właściwy miejscowo urząd skarbowy."

Art. 15.

Do czynności cywilnoprawnych dokonanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy obowiązujące w chwili dokonania czynności.

Art. 16.

Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na przepisy o opłacie skarbowej w zakresie dotyczącym czynności cywilnoprawnych opodatkowanych w niniejszej ustawie, rozumie się przez to przepisy ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych.

Art. 17.

Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. Nr 4, poz. 23 z późn. zm.) jest aktem prawnym regulującym opłatę skarbową od czynności cywilnoprawnych, pełniącą w tym zakresie rolę podatku, oraz opłatę skarbową pobieraną od czynności organów administracji. Zasadniczy element tej opłaty, to znaczy stawki opłaty i zwolnienia, został uregulowany w akcie wykonawczym do ustawy, tj. rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie opłaty skarbowej (Dz.U. Nr 136, poz. 705 z późn. zm.). Ze względu na wynikający z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek określania stawek podatkowych i zwolnień w akcie prawnym rangi ustawowej, niezbędne stało się przygotowanie nowelizacji ustawy o opłacie skarbowej.

Niniejszy projekt ustawy dotyczy opodatkowania czynności cywilnoprawnych, których przedmiotem jest nieprofesjonalny obrót rzeczami oraz prawami majątkowymi, w odniesieniu do których obecnie obowiązująca opłata skarbową pełni funkcję podatku. Z uwagi na tę funkcję, nie wyrażoną wprost w ustawie o opłacie skarbowej z 1989 r., na skutek łącznej regulacji opłaty skarbowej od czynności cywilnoprawnych oraz opłaty skarbowej pobieranej za czynności organów administracji rządowej i samorządowej, jest uzasadnione objęcie tych czynności odrębnymi ustawami. Zastąpienie „opłaty skarbowej” określeniem „podatek od czynności cywilnoprawnych” jednoznacznie określa charakter tej należności, eliminując w ten sposób wszelkie wątpliwości.

Projekt ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych, podobnie jak normowała to ustawa o opłacie skarbowej z 1989 r., zawiera zamknięty katalog czynności cywilnoprawnych. Projektuje się ostateczne i nie budzące wątpliwości rozgraniczenie zakresów opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych i podatkiem od

towarów i usług, przez przyjęcie zasady, że zwalnia się od podatku od czynności cywilnoprawnych te czynności, w których przynajmniej jedna ze stron z tytułu dokonania tej czynności jest, na podstawie odrębnych przepisów, opodatkowana podatkiem od towarów i usług lub na mocy tych przepisów jest zwolniona od tego podatku (art. 2 pkt 4 projektu). Opodatkowaniu będą zatem podlegały czynności cywilnoprawne obrotu gospodarczego „nieprofesjonalnego”, których dokonanie nie powoduje powstania obowiązku podatkowego w podatku od towarów i usług. Precyzyjne określenie przedmiotu podatku pozwoli na uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych, co ma miejsce pod rządami obecnie obowiązującej ustawy o opłacie skarbowej.

W związku z uściśleniem zakresu przedmiotowego w art. 2 pkt 4 projektu, podatkowi nie będą podlegały umowy najmu, podnajmu, dzierżawy i poddzierżawy, a także komisu, i niektóre umowy zamiany, jeżeli będą dokonywane w warunkach, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. Nr 11, poz. 50 z późn. zm.).

Ponadto, zgodnie z art. 4 projektu, obowiązek podatkowy w podatku od czynności cywilnoprawnych, powstanie w przypadku powołania się, zarówno przed organami podatkowymi jak i przed organami kontroli skarbowej, na okoliczność dokonania takiej czynności, od której nie uiszczono podatku, mimo upływu pięciu lat od końca roku, w którym jej dokonano.

W projekcie określa się zasady ustalania podstawy obliczenia podatku odrębnie dla poszczególnych rodzajów czynności. Utrzymuje się dotychczasową zasadę ustalania wartości nabytych rzeczy i praw majątkowych na podstawie ich wartości rynkowej.

W art. 7 określono propozycje stawek podatku od czynności cywilnoprawnych. Obniżono z 5% na 2% stawki podatku od czynności cywilnoprawnych, których przedmiotem są

nieruchomości lub prawo użytkowania wieczystego, co stanowi odejście od dotychczasowego, nieuzasadnionego różnicowania stawki w odniesieniu do lokali i domów spółdzielczych, będąc jednocześnie bodźcem do zaktywizowania rynku nieruchomości. Wysokość pozostałych stawek procentowych nie została zmieniona. Proponuje się jedynie podwyższenie, z uwagi na inflację, stawek kwotowych.

W odniesieniu do czynności cywilnoprawnych utrzymano większość stosowanych dotychczas zwolnień podmiotowych (art. 8 projektu), przedmiotowych (art. 9 projektu) oraz zakres wyłączeń obowiązku zapłaty podatku.

W związku z licznie zgłaszanymi wątpliwościami dotyczącymi zakresu stosowania zwolnienia obrotu nieruchomościami wchodzącymi w skład gospodarstwa rolnego, proponuje się odesłanie w projekcie ustawy do definicji gospodarstwa rolnego, zawartej w ustawie o podatku rolnym, przy jednoczesnym uściśleniu warunków stosowania zwolnienia (art. 9 pkt 2 projektu).

Projekt ustawy przyjmuje zasadę tzw. „samoobliczania” podatku przez podatnika oraz poboru podatku przez płatnika. Płatnikami podatku od czynności cywilnoprawnych są notariusze i nabywcy rzeczy przeznaczonych do dalszego przerobu lub odprzedaży (art. 10 projektu). W art. 12 projektu określono przypadki, w których dokonuje się zwrotu podatku uiszczanego od czynności cywilnoprawnych. Przepisy o zwrocie podatku dostosowano do norm wynikających w tym zakresie z Ordynacji podatkowej.

Projekt ustawy w art. 13 wprowadza przepisy dotyczące właściwości organów podatkowych, które obecnie znajdują się w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1992 r. w sprawie właściwości miejscowej organów podatkowych w sprawach niektórych zobowiązań podatkowych (Dz.U. Nr 16, poz. 62 z późn. zm.).

Ponadto, w art. 14 projektuje się nowelizację ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz.U. Nr 150, poz. 983 z późn. zm.), przez określenie w art. 3 pkt 1 wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych jako dochodu gmin (lit. h) oraz zmianę treści art. 16 ust. 1, w którym szczegółowo określa się zasady przekazywania wpływów z podatku na rachunki budżetów właściwych gmin. Celem proponowanego rozwiązania jest wyeliminowanie dowolności w przekazywaniu wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych przez urzędy skarbowe poszczególnym gminom, co w stosunku do wpływów z tytułu opłaty skarbowej od czynności cywilnoprawnych ma miejsce obecnie oraz jest przedmiotem roszczeń i sporów.

Projekt ustawy nie jest od strony formalnej zgodny z zapisami Dyrektywy Rady Nr 69/335/EEC. Nie wprowadzono bowiem do jego treści pojęcia „rzeczywistego ośrodka zarządzania spółki kapitałowej”, jak również pozostawiono degresywną stawkę podatku od umowy spółki. Niezgodność z prawem Unii Europejskiej jest jednak w pełni zamierzona. Całkowite dostosowanie prawa polskiego w tym zakresie będzie dokonane etapami i powinno zakończyć się do dnia 31 grudnia 2002 r. i jest uwarunkowane wprowadzeniem nowych instytucji prawnych do Kodeksu cywilnego oraz prawa spółek, które ma zastąpić dotychczasowy Kodeks handlowy.

Przyjęcie w chwili obecnej rozwiązań Dyrektywy odnośnie „rzeczywistego ośrodka zarządzania spółki kapitałowej” spowodowałoby obowiązek odstąpienia od pobierania podatku od czynności cywilnoprawnych, w przypadku gdy przedmiot czynności cywilnoprawnej znajduje się w Polsce, a „rzeczywisty ośrodek zarządzania spółki kapitałowej” w jednym z krajów członkowskich Unii. Jednocześnie spółki, które mają siedzibę w Polsce, nie uzyskałyby analogicznego zwolnienia w krajach Unii Europejskiej. Pełne zatem przyjęcie rozwiązań Dyrektywy w tym zakresie będzie

możliwe w chwili, gdy Polska uzyska status kraju członkowskiego.

Górna granica stawki podatku od umowy spółki została, w porównaniu ze stanem obecnym, obniżona z 2% do 1%. Utrzymanie degresywnej stawki podatku od czynności cywilnoprawnych (od 1% do 0,1%) jest natomiast korzystne z gospodarczego punktu widzenia, gdyż wprowadzenie jednolitej stawki zwiększyłoby obciążenia podatkowe dla przedsiębiorców. Ponadto, zgodnie z art. 9 Dyrektywy, Polska będzie mogła zwrócić się o utrzymanie degresywnej skali podatku nawet po uzyskaniu statusu kraju członkowskiego.

W odniesieniu do czynności cywilnoprawnych projektowane zmiany nie powinny spowodować istotnych ubytków wpływów z tytułu opłaty skarbowej pobieranej od czynności cywilnoprawnych. Proponowane w projekcie wyłączenia obowiązku zapłaty podatku w odniesieniu do podatników podatku od towarów i usług, w nieco szerszym niż dotychczas zakresie, powinny zostać zrekompensowane przez zwiększenie ilości zawieranych transakcji.

Precyzyjne wyliczenie skutków finansowych projektowanych rozwiązań nie jest jednak możliwe, zważywszy, że wobec swobody zawierania umów nie występują żadne prawidłowości w zakresie ilości oraz rodzajów zawieranych umów. Zakładać można, że podobnie jak w latach poprzednich nastąpi dalsze zwiększenie wpływów z tego tytułu. Będzie to spowodowane ciągłym wzrostem wartości przedmiotów obrotu, mniejszym zainteresowaniem podatników zaniżaniem podstawy opodatkowania (wobec obniżenia stawek dotyczących nieruchomości i użytkowania wieczystego) oraz ogólną zasadą, że zmniejszenie obciążeń fiskalnych powoduje wzrost koniunktury, a więc wzrost ilości zawieranych transakcji. W szczególności projektowane wyłączenie spod zakresu obowiązywania ustawy umów najmu, podnajmu, dzierżawy i poddzierżawy, a także komis i niektórych

z umów zamiany, nie powinno spowodować zmniejszenia wpływów, bowiem umowy te nawet w obecnym stanie prawnym opłacie tej nie podlegają (najem, dzierżawa) bądź są od niej w części przypadków zwolnione (komis). Czynności te są natomiast przedmiotem opodatkowania podatkiem od towarów i usług, przynosząc tą drogą wpływy budżetowi państwa. Zlikwidowanie istniejących pod rządami obecnych przepisów wątpliwości interpretacyjnych (VAT a opłata skarbową) powinno dać poważne, choć niemożliwe do wyliczenia, oszczędności dla budżetu państwa w związku z ustaniem konieczności prowadzenia kosztownych w ostatecznym rozrachunku postępowań odwoławczych i sądowych.

Sumując, szacuje się, że w 2000 r. ogółem wpływy z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych będą kształtować się na poziomie porównywalnym do 1999 r.

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr. Min. PS /2685 /99/DHP - msk

Warszawa, 18 PAŹ. 1999

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym nowym tekstem projektu ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych (RM 110-130-99), uprzejmie informuję, że opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej została wydana przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego pismem z dnia 6 października 1999 r. (pismo nr Sekr. Min.PS/2555/99/DHP-km). Zmiany wprowadzone do projektu ustawy nie zmieniają konkluzji opinii.

W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Leszek Bałcerowicz
Wiceprezes Rady Ministrów
Ministerstwo Finansów

p.o. **SEKRETARZA**
Komitetu Integracji Europejskiej
Paweł Samecki
Paweł SAMECKI
Podsekretarz Stanu

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr. Min. PS /2555/ 199/DHP - msk

Warszawa, 06 PAŹ. 1999

Pan

Stanisław M. Jaśkiewicz

**Sekretarz Komitetu Ekonomicznego
Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) wyrażona przez p. o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Pawła Sameckiego działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Dyrektorze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych (KERM-10-268 -98), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Projekt ustawy, w głównej mierze dotyczący opodatkowania czynności cywilnoprawnej, której przedmiotem może być, między innymi, umowa spółki o podwyższeniu kapitału, podlega ocenie zgodności z Dyrektywą Rady 69/335/EWG z 17 lipca 1969 r. w sprawie podatków pośrednich od podwyższenia kapitału (Dz. Urz. WE nr L 269, 28.10.69).
- II. W opiniowanym projekcie ustawy zakres podmiotowy określa art. 5 pkt 1 bardzo szeroko wskazując, że obowiązkiem uiszczenia tej opłaty obciążone są osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. W tak określonym zakresie podmiotowym projektu ustawy mieszczą się podmioty wymienione w Dyrektywie 69/335/EWG. Art. 1 Dyrektywy stanowi, iż spółki kapitałowe podlegać będą opodatkowaniu podatkiem od wkładów kapitałowych, zwanym podatkiem kapitałowym. Art. 3 w.w.

charakterze działające zgodnie z prawem poszczególnych państw członkowskich.

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]

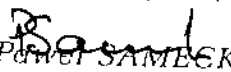
- III. Natomiast artykuł 1 pkt 1 ust. 1 projektu ustawy wymienia enumeratywnie czynności cywilnoprawne podlegające opodatkowaniu. W zakresie przedmiotowym podatku kapitałowego mieszczą się tylko - umowa spółki oraz umowa pożyczki. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 12 przedmiotowej dyrektywy państwa członkowskie mogą nakładać inne podatki - m. in. podatki od nabycia praw majątkowych, w tym opłat z tytułu wpisu do ksiąg wieczystych, podatki od ustanowienia, wpisu lub zniesienia przywilejów lub hipotek oraz opłaty ściągane celem wynagrodzenia (pobierane za czynności wykonywane w interesie ogółu). Porównanie zakresów przedmiotowych Dyrektywy 69/335/EWG i projektu ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych wskazuje, że zakres Dyrektywy jest szerszy. Wynika to z faktu, iż Dyrektywa nie posługuje się zamkniętym katalogiem czynności cywilnoprawnych, a wskazuje sytuacje, w których dochodzi do przeniesienia wkładu na rzecz spółki w rozumieniu ekonomicznym, a nie prawnym. W związku z tym, za taki wkład należy, w pewnych sytuacjach, uznać niektóre rodzaje pożyczek, przeniesienie siedziby, itd. Wynika z tego, że zakres opiniowanego projektu ustawy wymagać będzie z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dostosowania do Dyrektywy 69/335/EWG.
- IV. Zgodnie z art. 2 pkt 1 w.w. Dyrektywy transakcje podlegające podatkowi kapitałowemu mają być opodatkowane tylko w państwie członkowskim, na którego terytorium mieści się rzeczywisty ośrodek zarządzania spółki kapitałowej w czasie przeprowadzania transakcji. Jeżeli rzeczywiste centrum zarządzania spółki kapitałowej mieści się w państwie trzecim, a jej statutowa siedziba znajduje się w państwie członkowskim, transakcje podlegające podatkowi kapitałowemu powinny być opodatkowane w państwie członkowskim, w którym znajduje się statutowa siedziba. Jeżeli statutowa siedziba i rzeczywisty ośrodek zarządzania spółki kapitałowej mieszczą się na terytorium kraju trzeciego, wniesienie kapitału trwałego lub obrotowego do oddziału znajdującego się w państwie członkowskim, mogą być opodatkowane w państwie członkowskim, na którego terytorium znajduje się oddział.
- V. Należy zwrócić uwagę, że projekt polskiej ustawy w kwestii zakresu terytorialnego podatku od czynności cywilnoprawnych nie wprowadza podstawowego kryterium stosowanego w Dyrektywie 69/335/EWG - a mianowicie, kryterium „rzeczywistego ośrodka zarządzania spółki kapitałowej”. Zgodnie z art. 1 ustęp 4 projektu ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych określone w projekcie ustawy czynności cywilnoprawne podlegają opodatkowaniu, jeśli dotyczą rzeczy znajdujących się w Polsce lub praw majątkowych podlegających wykonaniu w Polsce. Opodatkowaniu podlegają również te czynności cywilnoprawne, których przedmiotem są rzeczy znajdujące za granicą lub prawa majątkowe wykonywane za granicą, jeżeli nabywca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, a czynność cywilnoprawna została dokonana w kraju.
- VI. Pełna harmonizacja prawa polskiego z Dyrektywą 69/335/EWG wymagać będzie zmiany sposobu określenia zakresu terytorialnego podatku od czynności cywilnoprawnych w zakresie jakim pełni on funkcje podatku kapitałowego w rozumieniu Dyrektywy.
- VII. Dyrektywa 85/303/EWG z 10 czerwca 1985r. zmieniająca Dyrektywę 69/335/EWG w sprawie podatków pośrednich od podwyższenia kapitału (Dz.Urz. WE nr L 15, 15.06.85)

przewiduje szereg fakultatywnych zwolnień od opodatkowania dotyczących tzw. spółek społecznie użytecznych. Również projekt polskiej ustawy wprowadza podobne zwolnienie podatkowe - art. 8 ust. 1 pkt 3 stanowi, że zwalnia się od podatku osoby prawne, których celem statutowym jest m. in. działalność naukowa, oświatowa, kulturalna ochrony środowiska.

- VIII. Zgodnie z art. 7 Dyrektywy 69/335/EWG państwa członkowskie mogą na transakcje będące przedmiotem opodatkowania podatkiem kapitałowym nałożyć podatek o jednolitej stawce nie przekraczającej 1% od podstawy opodatkowania. W chwili obecnej art. 7 opiniowanego projektu ustawy przewiduje mieszany system stawek podatku od czynności cywilnoprawnych. Projektowany system stawek nie odpowiada wymogom dyrektywy.
- IX. W konkluzji stwierdzam, że projekt ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych jest niezgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

p.o. SEKRETARZA
Komitetu Integracji Europejskiej

PAWEŁ SAMSKI
Podsekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Leszek Balcerowicz
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Finansów

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 8 listopada 1999 r.

